

Sygn. akt: III AUa 995/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Szybka

SSA Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **B. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt: IV U 978/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 995/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. odmówił B. P. prawa do emerytury, zarówno w oparciu o podstawy przewidziane w art. 27, jak i art. 28 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy zauważył, że ze zgromadzonych w aktach rentowych dowodów wynika jedynie staż pracy w rozmiarze 15 lat, 11 miesięcy i 4 dni, a przedstawiona nowa okoliczność w sprawie w postaci umowy o pracę z 1 stycznia 1980 r. nic do sprawy nie wnosi.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. P. wniósł o zaliczenie do stażu pracy okresu zatrudnienia u J. J. (1) od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. na podstawie przedłożonej umowy o pracę z 1 stycznia 1980 r. Zauważył, że na okoliczność zatrudnienia w spornym okresie w poprzednim postępowaniu wskazał jedynie zakwestionowane świadectwo pracy z 6 stycznia 1988 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z 23 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. i przyznał B. P. prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 1 sierpnia 2012 r.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji za podstawę orzeczenia przyjął następujące ustalenia faktyczne:

B. P., urodzony (...), w dniu 16 sierpnia 2012 r. złożył ponowny wniosek o przyznanie mu emerytury, do którego załączył kopię umowy o pracę z dnia 1 stycznia 1980 r. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury uznając, że ubezpieczony wykazał jedynie posiadanie 15 lat, 11 miesięcy i 4 dni okresów składkowych, nieskładkowych oraz uzupełniających, bez zaliczenia zatrudnienia w barze (...) w G. od 11 kwietnia 1975 r. do 31 grudnia 1978 r. i pracy u J. J. (1) od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r.

Wnioskodawca od 11 kwietnia 1975 r. do 31 grudnia 1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę w G.S. W. Bar (...) na stanowisku konserwatora urządzeń elektrycznych.

W czasie od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. B. P., jako konserwator urządzeń elektrycznych, pracował w wymiarze 1/2 etatu w Zakładzie (...). W tych to latach, właściciel tegoż zakładu parał się tradycyjnymi usługami ślusarskimi. Przy pomocy zakupionych na rynku wtórnym maszyn, takich jak tokarki, frezarki, piły, J. i jego uczniowie robili bramy, płoty, podkuwali konie. Wnioskodawca, z zawodu elektryk, w zakładzie (...) wykonywał niezbędne prace instalacyjno – naprawcze parku maszynowego. Do jego zadań, jako konserwatora urządzeń elektrycznych, należało sprawdzenie, ustawienie i podłączenie zakupionych narzędzi pracy oraz ich bieżąca naprawa i konserwacja. Jego miejscem pracy była siedziba zakładu, pomieszczenia z ustawionymi maszynami. Niepełny wymiar czasu pracy, 1/2 etatu, nie był objęty sztywnymi ramami czasowymi, bowiem wymagał tego charakter pracy wnioskodawcy. Jego obecność w zakładzie niezbędna była przy instalacji, naprawach i konserwacji parku maszynowego, co i tak czyniło jego pracę dłuższą niż umówiony wymiar. Do zakresu pracowniczych obowiązków ubezpieczonego, wynikających z treści umowy o pracę, należał również zbyt wyrobów zakładu, co wyrażało się w wyjazdach służbowych z właścicielem do Czechosłowacji. Wnioskodawca nie podpisywał listy obecności, umówione wynagrodzenie otrzymywał raz w miesiącu, a J. J. (1) nie odprowadzał z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy składek na ubezpieczenie społeczne, o czym pracownik nie wiedział. Z chwilą zmiany maszyn na nowocześniejsze, zautomatyzowane, praca B. P. stała się zbędna, nie miał już czego naprawiać i konserwować, dlatego też umowa o pracę uległa rozwiązaniu z dniem 30 grudnia 1987 r.

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji wskazał, że nieosobowy materiał w sposób wiarygodny wykazał zarówno genezę, zamiar i wolę stron nawiązania stosunku pracowniczego w okresie od 1980 do 1987 roku, jak i wykonywanie pracy zgodnie z wolą pracodawcy, za jego wiedzą, akceptacją. Wypełnieniem dowodów z dokumentów był osobowy materiał dowodowy, który w sposób logiczny i konsekwentny wykazał faktyczne przystąpienie wnioskodawcy do wykonywania pracy na rzecz J. J. (1) i sam jej przebieg w świetle postanowień umowy w rozumieniu warunków zatrudnienia. Sąd Okręgowy zaznaczył, że organ nie przeprowadził dowodów przeciwnych, nie powołał żadnych okoliczności mogących podważyć wiarygodność przeprowadzonych dowodów, ograniczył się jedynie do negacji twierdzeń wnioskodawcy. Jako niebagatelny dowód w sprawie Sąd uznał przedstawioną przez B. P. umowę o pracę z 1 stycznia 1980 r., której wiarygodności organ rentowy nie podważył, a Sąd nie znalazł podstaw do jej zakwestionowania. Jako racjonalne Sąd ocenił uzasadnienie ubezpieczonego okoliczności i czasu odnalezienia przedmiotowej umowy. Wobec tego świadectwo pracy z dnia 6 stycznia 1988 r. wystawione przez J. J. (1) nabrało w ocenie Sądu nowego znaczenia dowodowego i jest co najmniej dowodem na czas ustania zatrudnienia u tegoż pracodawcy. Odnośnie okresu pracy w barze (...) w G. Sąd uznał, że okres ten został wykazany pośrednimi dowodami powołanymi w ustaleniach, zaznaczając że ostatecznie ten staż pracowniczy ubezpieczonego nie był już kwestionowany przez organ rentowy, czego wyrazem było postępowanie w sprawie IV U 705/10.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy przywołał przepisy art. 27 pkt. 2 i art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także art. 22 k.p. definiującego stosunek pracy. Sąd zaznaczył, że organ rentowy uznał wnioskodawcy łączny staż pracy w ilości 15 lat, 11 miesięcy i 4 dni, podczas gdy dalsze 2 lata, 6 miesięcy i 7 dni ubezpieczony winien mieć uwzględnione także z niekwestionowanego okresu przypadającego w czasie zatrudnienia w barze (...) w latach 1975 – 1978 - dotychczas nieuwzględnionego przez organ. Zdaniem Sądu za okres składkowy należy również uznać zatrudnienie wnioskodawcy w zakładzie (...) w latach 1980 – 1987, albowiem wnioskodawca udowodnił, że w okresie od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. łączył go stosunek pracy z J. J. (1). W

konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca wykazał się posiadaniem ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją organ rentowy zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego, to jest art. 27 i 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, poprzez nieuzasadnione, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego przyjęcie, że wnioskodawca legitymuje się na datę składania wniosku o emeryturę - 25 letnim bądź 20 letnim stażem okresów składkowych i nie składkowych w myśl powołanych przepisów,

- naruszenie zasad postępowania określonych w kp.c odnoszących się do oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w myśl, których dowód z dokumentu prywatnego jakim jest umowa o pracę z dnia 1 stycznia 1980 r. zawarta przez wnioskodawcę z J. J. (1), a także wystawione przez niego dla wnioskodawcy świadectwo pracy z dnia 6 stycznia 1988 r. za okres od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1987 r. podlega ocenie Sądu także w kontekście obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji wykonywania pracy w ramach stosunku pracy - co w niniejszej sprawie nie zostało przez Sąd zauważone.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że nie kwestionuje wiarygodności przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy dowodów w postaci umowy o pracę z dnia 1 stycznia 1980 r., wydanego przez tego pracodawcę świadectwa pracy z dnia 6 stycznia 1988 r. oraz zeznań dwóch świadków zgłoszonych przez wnioskodawcę, natomiast sprzeciwia się zaliczeniu okresu od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. jako składkowego z uwagi na to, że składki na ubezpieczenie społeczne nie zostały za wnioskodawcę przez J. J. (1) odprowadzone. Zdaniem organu rentowego brak opłacania składki za wnioskodawcę, w sytuacji gdy J. J. (1) odprowadzał składkę imiennie oznaczoną za zatrudnianych uczniów, dowodzi że, mimo zawartej umowy o pracę i wystawionego świadectwa pracy, J. J. (1) nie traktował wnioskodawcy jako pracownika ale raczej jako zleceniobiorcę. Nadto w sytuacji gdy stosunki pomiędzy wnioskodawcą a J. J. (1) były wyjątkowo poprawne - jak wynika z materiału dowodowego - nie było podstaw ku temu by zatrudniający wnioskodawcę pracodawca zachowywał się nierzetelnie wobec tak cenionego przez siebie fachowca. Niezależnie od powyższego brak opłacenia składki za wnioskodawcę na ubezpieczenie społeczne w okresie zatrudniania go przez J. J. (1) nie może - w ocenie organu rentowego - skutkować zaliczeniem tego okresu do okresów składkowych, a co za tym idzie za przyznaniem wnioskodawcy prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest niezasadna, albowiem Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy dokonał ustaleń stanu faktycznego oraz przeprowadził właściwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Ustalenia te, a także argumentację prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny w pełni podziela i akceptuje.

W sprawie sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy okres zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) w okresie czasie od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r., za który nie zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne, podlegają uwzględnieniu przy ustaleniu uprawnień do emerytury. Organ rentowy zarzucił, że przy ustalaniu prawa do emerytury jako okresy składkowe uwzględnia się jedynie te okresy, za które zostały opłacone należne składki. Analiza treści apelacji wskazuje ponadto, że w uznaniu organu rentowego zebrany materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż w wyżej wymienionym okresie wnioskodawca świadczył pracę jako pracownik.

Powyższe zarzuty ocenić należy jako całkowicie chybione. Należy zauważyć, że dowody przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji pozwalają przyjąć, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 30 grudnia 1987 r. nieprzerwanie był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu w Zakładzie (...) prowadzonym przez J. J. (1). Potwierdzają to wyraźnie umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawcą i J. J. (1) w dniu 1 stycznia 1980 r. na czas nieokreślony, świadectwo pracy z dnia 6 stycznia 1988 r. wystawione przez J. J. (1) oraz świadkowie Z. E. i R. S.. Dowody te są zgodne, logiczne i nie budzą wątpliwości, wobec czego ustalenia poczynione na ich podstawie przez Sąd pierwszej

instancji należy uznać za prawidłowe. Są one również wystarczające do ustalenia czasokresu wyżej wymienionego zatrudnienia wnioskodawcy. Nie można w tej sytuacji podzielić zarzutów apelującego, iż Sąd Okręgowy błędnie uznał, że wnioskodawcę i J. J. (1) łączył stosunek pracy, skoro zamiar i wolę nawiązania stosunku pracowniczego oraz fakt wykonywania zatrudnienia potwierdziły wskazane dowody, których wiarygodność nie była zresztą przez organ rentowy kwestionowana. Odnosząc się do ogólnikowo sformułowanego przez apelującego zarzutu naruszenia przepisów k.p.c. dotyczących oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie stwierdzenia wymaga, że Sąd pierwszej instancji przeprowadził wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie ze wskazaniem wynikającym z przepisu art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wskazanym przepisem.

Dalej rozważenia wymaga kwestia, czy warunkiem uznania okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę za okres składkowy jest opłacenie przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne pracownika. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

Podkreślić należy, iż zgodnie z ugruntowanym już stanowiskiem judykatury zaliczanie okresów zatrudnienia do uprawnień emerytalnych i rentowych nie jest uzależnione od zgłoszenia osoby zatrudnionej do ubezpieczenia społecznego. Okres zatrudnienia, za który pracodawca nie opłacał należnych składek na ubezpieczenie społeczne, pomimo istnienia obowiązku ich opłacania, jest zatem okresem składkowym w rozumieniu ustawy emerytalnej / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r. sygn. (...) UK 185/06, opubl. OSNP 2008/9-10/143, LEX nr 384305; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1995 r. sygn. (...) UR 3/95, opubl. OSNP 1995/17/222, LEX nr 12021; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 maja 2013 r. sygn. III AUa 1728/12, opubl. LEX nr 1322437; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 września 2012 r. sygn. III AUa 458/12, opubl. LEX nr 1220517; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 stycznia 2012 r. sygn. III AUa 1535/11, opubl. LEX nr 1110775/. Wskazane orzeczenia, które Sąd Apelacyjny w Łodzi podziela, zapadły na gruncie takich stanów faktycznych, w których zatrudnienie ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę nie budziło żadnych wątpliwości, zaś pracownik wiedząc o nie odprowadzaniu składek na ubezpieczenie społeczne pozyskiwał w momencie starania się o świadczenie z tego ubezpieczenia tj. wówczas gdy organ rentowy odmawiał uznania spornego okresu za okres składkowy właśnie z powodu nie odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne. W wyroku z dnia 6 kwietnia 2007 r. sygn. (...) UK 185/06 Sąd Najwyższy zaznaczył, że uzależnienie uznania okresu zatrudnienia wykonywanego w poprzednim stanie prawnym za okres składkowy od opłacenia przez pracodawcę składek, kłóciłoby się z zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych sformułowaną w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji stwierdził, że jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia.

Wobec tego skoro wnioskodawca wykazał, że był zatrudniony w Zakładzie (...) na podstawie umowy o pracę od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, to cały ten okres należy uznać za okres składkowy. Okoliczność, że pracodawca J. J. (1) za okres ten nie odprowadzał za wnioskodawcę należnych składek na ubezpieczenie społeczne z punktu widzenia uprawnień wnioskodawcy do świadczeń emerytalno – rentowych nie ma żadnego znaczenia. W świetle powyższych okoliczności należy stwierdzić, że to na organie rentowym spoczywał obowiązek skutecznego podjęcia działań, w tamtym czasie albo później, mających na celu doprowadzenie do uiszczenia przez pracodawcę stosownych składek na ubezpieczenie społeczne. Zaś sam wnioskodawca jako pracownik nie może ponosić konsekwencji zaniechań pracodawcy, na które nie miał i nie mógł mieć żadnego wpływu.

W ustalonym stanie faktycznym potraktowanie okresu od 1 stycznia 1980 r. do 30 grudnia 1987 r. jako okresu składkowego w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS było zasadne. Z tych względów należało uznać, iż Sąd

Okręgowy w sposób prawidłowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury skoro spełnił on wszystkie przesłanki z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS do przyznania emerytury. Zarzut naruszenia tych przepisów okazał się niezasadniony.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.